

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ FILOLOGICZNO-FILOZOFICZNY
KOMISJA FILOLOGICZNA

Polemika Krytycznoliteracka w Polsce
pod redakcją Sylwii Panek
tom 34

Urszula Kowalczuk
Spór o nowy „dramat narodowy”.
Jeden wątek dyskusji o *Rachunkach*
J.I. Kraszewskiego

Poznań 2024

WYDAWNICTWO POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Główny Redaktor Wydawnictw PTPN
Jakub Kępiński

Recenzent
prof. dr hab. Iwona Węgrzyn

Redakcja językowa i korekta
Elżbieta Turzyńska

Projekt okładki
Elżbieta Kidacka

Łamanie
Marlena Roszkiewicz

Publikacja finansowana
w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”
w latach 2017–2021, nr projektu 11H 16 0131 84

© Copyright by Sylwia Panek, Urszula Kowalczuk, Poznań 2024

© Copyright for this edition by Poznańskie Towarzystwo
Przyjaciół Nauk, Poznań 2024

ISBN 978-83-7654-588-2

ISSN 2081-5999

Spis treści

ROZPRAWA WSTĘPNA

Spór o „dramat” / „dramat” sporu	13
Józef Szujski i konieczność nowego dramatu	32
<i>Z roku 1867. Rachunki</i> . Kraszewski czyta Szujskiego	46
Jak Stanisław Tarnowski bronił przyjaciela	65
Nie do pominięcia. Rok 1866	79
Perspektywa Bolesławity.....	79
Optyka Szujskiego	90
„Dedykacja” autora <i>Zborowskich</i>	101
Dramat(y)	108
Poezja i „dramat nasz domowy”	125

TEKSTY ŹRÓDŁOWE. ANTOLOGIA

Wykaz tekstów źródłowych.....	139
Nota edytorska	143

SPÓR WŁAŚCIWY

Józef Szujski	
Kronika literacko-artystyczna [rubryka, fragment: rec. <i>Z r. 1866 Rachunki</i> przez Bolesławitę]	151
Józef Szujski	
[Przedmowa, 1867, do: <i>Dramata</i>]	165

B.[ogdan] Bolesławita [Józef Ignacy Kraszewski]	
Literatura	173
St.[anisław] Tarnowski	
[rec.] <i>Rachunki z roku 1867</i> przez B. Bolesławitę.	
Poznań nakładem Żupańskiego 1868. II tomy	187
Józef Szujski	
Bohdanowi Bolesławicie przed zamknięciem	
<i>Rachunków na rok 1868</i>	219
B.[ogdan] Bolesławita [Józef Ignacy Kraszewski]	
Wstęp [do: <i>Z roku 1868. Rachunki. Rok trzeci</i>]	229

KONTEKSTY. KRĄG PIERWSZY

J.[ózef] I.[gnacy] Kraszewski	
Dramat	241
J.[ózef] I.[gnacy] Kraszewski	
Sztuka dramatyczna w Polsce	251
Józef Szujski	
Przedmowa [1857, do: <i>Samuel Zborowski. Studium</i>	
<i>dramatyczne</i>]	267
[Lucjan Siemieński]	
[rec.] Teatr krakowski. <i>Halszka z Ostroga</i> dramat	
historyczny J. Szujskiego	273
Antoni Małecki	
Ustępy z historii dramatu greckiego	281
A.[dolf] Nowaczyński	
O dramacie z przeszłości	299

KONTEKSTY. KRĄG DRUGI

Józef Szujski	
Kronika literacka i artystyczna [rubryka, fragment:	
rec. <i>Pieśń o domu naszym</i> W. Pola. Obraz Jana Matejki:	
<i>Upadek Polski</i>]	319
Józef Szujski	
Obraz Jana Matejki <i>Upadek Polski</i> . (Objaśnienie)	333
B.[ogdan] Bolesławita [Józef Ignacy Kraszewski]	
Wstęp [do: <i>Z roku 1866. Rachunki</i>]	339

B.[ogdan] Bolesławita [Józef Ignacy Kraszewski]	
Rzeczy ogólne	343
[Anonim]	
[rec.] <i>Kilka prawd z dziejów naszych, ku rozważeniu w chwili obecnej</i> , przez Józefa Szujskiego. Kraków, 1867	351
B.[ogdan] Bolesławita [Józef Ignacy Kraszewski]	
List do Anonima jako wstęp do <i>Rachunków</i>	363
[Anonim]	
[rec.] <i>Rachunki z r. 1867</i> , przez Bolesławitę. (Poznań, nakładem J.K. Żupańskiego, 1868)	375
[Zygmunt Miłkowski]	
[rec.] <i>Z roku 1867. Rachunki</i> , przez B. Bolesławitę	383
B.[ogdan] Bolesławita [Józef Ignacy Kraszewski]	
Wstęp [do: <i>Z roku 1869. Rachunki. Rok czwarty</i>]	399
Piotr Chmielowski	
Pobyt w Dreźnie. Działalność Kraszewskiego jako wychodźcy, r. 1863–1872	411
Bibliografia	429
Indeks osób	441